

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Přemysl Kaucký
Téma práce:	Dědická smlouva ve srovnávací perspektivě
Rozsah práce:	45 stran vlastního textu (podle prohlášení autora 119.199 znaků vč. mezer, tj. 66,22 normostran)
Datum odevzdání práce (podle IS):	19. 06. 2023 (elektronická i tištěná everze)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Problematika dědické smlouvy je v současné době aktuální. Je tomu tak proto, že rekonfigurované soukromé právo tento institut po delší době opět navrátilo do našeho právního řádu, což se neobešlo bez diskusí a názorových střetů na toto téma již během rekonfigurace. Nelze rovněž přehlížet, že sociální stratifikace společnosti, v poslední době akcelerovaná různými jevy (epidemie Covid-19, inflace, růst cen spotřebitelského koše a především energií, válka na Ukrajině atd.), zvyšuje celospolečenský zájem o uspořádání majetkových poměrů v rodinách, včetně dispozic *mortis causa*.

Hodnocení konzultanta: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si diplomant osvojil teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Diplomant hodlá jako vůdčí metodu práce volit komparaci, a to především s rakouskou právní úpravou. Tím je dána náročnost tématu na (úspěšné) zpracování. Diplomant totiž musí, pokud jde o teoretické znalosti, prokázat jak znalosti české, tak i rakouské právní úpravy. Náročnost na tyto znalosti a vstupní údaje je dále umocněna tím, že diplomant hodlá téma zúžit na určitou dílčí problematiku, totiž zejména na problematiku omezení dědické smlouvy. Pokud se zaměří na takto úzkou výseč, je zřejmé, že musí danou oblast obsáhnout do velké hloubky, a to jak pokud jde o úpravu českou, tak rakouskou.

Hodnocení konzultanta: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání souvisejících znalostí, při čemž je možno čerpat z tradiční palety zdrojů (ovšem vzhledem k úzkému zaměření tématu omezenější co do počtu), odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce členěna do dvou částí, které se dále dělí na menší celky, k čemuž je nutno přičíst úvod a závěr práce. Proti rozdělení práce na dvě části nelze obecně nic namítat, nicméně je pak třeba toto rozdělení skutečně důsledně provést i po stránce grafické výstavby obsahu. Při pohledu na obsah se totiž zdá, že práce není rozdělena do dvou částí, nýbrž že obsahuje dvě kapitoly (které se dále dělí na menší celky). Při dělení na části je totiž vhodné použít římské číslování pro označení částí a v jejich rámci pak arabské číslice pro číslování kapitol. Číslování kapitol by pak mělo v každé z částí začínat vždy od první kapitoly. Takto by se diplomant vyvaroval rozporného dojmu při otevření obsahu práce. Teprve pokud si čtenář odmyslí nevhodně zvolenou grafickou podobu obsahu, zjistí, že ve skutečnosti se práce skládá ze tří kapitol v první části a ze čtyř v části druhé, celkem tedy ze sedmi kapitol, což lze považovat za standardní počet. A teprve po odmyšlení nevhodně zvolené grafické podoby obsahu lze také konstatovat, že práce vykazuje standardní

systematiku při zachování postupu od obecného k dílčímu. Tak v kap. 1 v právní části se autor zabývá dědickou smlouvou obecně (v české právní úpravě), dále v kap. 2 první části zařazuje historický exkurz, to vzhledem k tomu, že v kap. 3 první části se hodlá zabývat dědickou smlouvou v rakouské právní úpravě (v obecnosti). Ve čtyřech kapitolách druhé části se postupně zabývá jednotlivými omezeními dědické smlouvy (obecně k omezením, okamžik určení výše pozůstalosti, základ pro výpočet volné čtvrtiny, následky překročení volné čtvrtiny).

Hodnocení konzultanta: S výhradou nedůsledně zvládnutého rozdělení práce na dvě části po grafické stránce v obsahu (ale i v nadpisech jednotlivých kapitol) lze konstatovat, že jednotlivé tematické celky jsou voleny v logické posloupnosti, a že celková logická stavba práce je promítnuta také do dílčího členění jednotlivých kapitol. S uvedenou výhradou tedy systematika práce i její formální členění odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

4. Vyjádření k práci

V úvodu je formulována hlavní myšlenka (cíl) práce, kterou je: „*snaha posoudit, zdali je rakouská (respektive československá) právní nauka a judikatura vztahující se k úpravě dědické smlouvy v ABGB (se zvláštním zaměřením na problematiku omezení dědické smlouvy), možnou inspirací pro výkladové překlenutí sporných a pouze na základě textu zákona těžko interpretovatelných otázek, či je lze maximálně vnímat jako inspiraci de lege ferenda.*“ Zároveň autor upozorňuje, že „*s ohledem na obsáhlost tématu tato práce nepojednává o celé úpravě dědické smlouvy, ale abych předešel povrchnosti a popisnosti práce a naopak přinesl hlubší a detailnější pohled na dílčí otázky, rozhodl jsem se zaměřit pouze na srovnání úpravy české s úpravou rakouskou se zvláštním zaměřením na jedno z nejproblematictějších ustanovení institutu dědické smlouvy tzv. omezení volné čtvrtiny.*“ V tomto ohledu lze konstatovat, že cíl práce diplomant splnil.

Kladně lze v práci hodnotit hloubku provedené analýzy, a to jak pokud jde o právní úpravu českou, tak zejména, pokud jde o právní úpravu rakouskou. O důkladnosti provedené analýzy ostatně svědčí i poznámkový aparát, který čítá 198 poznámek pod čarou, což je nadstandardní počet vzhledem k rozsahu práce. V návaznosti na to lze také kladně hodnotit práci s literaturou, kde z 39 literárních zdrojů je celkem 14 zahraničních (cizojazyčných), taktéž je odpovídající práce s judikaturou (5 rozhodnutí českých a 5 rakouských soudů). Rovněž lze kladně hodnotit, že diplomant komparativní metodu řádně zvládl i po stránce systematické (resp. logické) výstavby textu, a to jak v první, tak i ve druhé části práce. Zvláště patrné je to v kap. 2.2 až 2.4 (resp. v druhé až čtvrté kapitole druhé části práce), které jsou důsledně vždy uzavřeny dílčím závěrem, obsahujícím těžiště samotné komparace.

K práci lze však uvést také některé výhrady. Předně, ohledně graficky nedotaženého dělení práce na dvě části, srov. v podrobnostech již výše. Dále lze z drobných jazykových, formálních a stylistických nedostatků uvést namátkou: na s. 2 je jednou uvedena zkratka nakladatelství C.H. Beck (bez úhozu mezerníku za písmenem „C“, podruhé C. H. Beck, k tomu je třeba poznamenat, že i přes historickou rozkolísanost citačních vzorů uváděných samotným nakladatelstvím by měla být respektována pravidla českého pravopisu v tom smyslu, že za interpunkčním znaménkem následuje úhoz mezerníku; na s. 8 uvádí autor výklad Jana Dvořáka s tím, že text začíná uvedením jeho titulu „Prof. Dvořák“, což není vhodné hned ze dvou důvodů, za prvé by autor musel tituly používat i u všech dalších autorů (což na jiných místech nečiní ani u téhož autora), za druhé novou větu nelze začínat zkratkou (na začátku věty je třeba zkratkové slovo rozepsat); na s. 14 je za číslem ustanovení jednou uvedena zkratka ZGB, podruhé rozepsáno slovy; na s. 18 chybí před číslem 1554 značka „§“; nadpis na s. 47 „seznam použité literatury“ není příliš výstižný, neboť právní předpisy ani judikatura nejsou „literaturou“ v tom smyslu slova, jak je použit v nadpisu – vhodnější je užívat nadpis „seznam použitých zdrojů“ apod.

Celkově práci hodnotím jako zdařilou, a to zejména ohledně zvládnutí komparační metody a podrobnosti zpracování poměrně úzkého tématu, kterému však lze vytknout matoucí grafické provedení rozdělení na dvě části a některé další dílčí formální lapsy, z tohoto důvodu navrhuji (prozatím) snížení známky o jeden stupeň.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl diplomové práce je uveden výše. Autor tento cíl splnil , v závěru vyslovil názory, které mají argumentační oporu v textu práce, komparace byla provedena řádně.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomant při zpracování zvoleného tématu prokázal schopnost samostatné práce. Automatická kontrola shod provedená systémem Theses.cz generuje dokument čítající 703 stran, představující 46 dokumentů obsahujících shody, čímž generuje celkovou podobnost 28 %. Míra shody však v prvním dokumentu činí 7 %, počínaje druhým dokumentem pak 4 % a méně. Nakolik je v lidských silách a časových možnostech vyhrazených pro posouzení práce takto obsáhlý dokument prostudovat, lze konstatovat, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů či citací zákonných textů, které logicky musí být shodné. Automatická kontrola shod provedená systémem Turnitin indikuje 99 zdrojů obsahujících shody, čímž generuje celkovou podobnost (<i>overall similarity</i>) 26 %. Z toho je však třeba věnovat pozornost pouze zdroji č. 1, kde je indikována shoda 5 % (od zdroje č. 2 se vykazuje shoda 4 % a méně). Ovšem ani hodnota 5 % u zdroje č. 1 sama o sobě ničeho nevyovídá, neboť jde o odkaz na úložiště nkcr.cz (národní knihovna ČR), v němž jsou ovšem agregovány další dílčí odkazy. Po prostudování shod indikovaných souhrnně ze zdroje č. 1 lze konstatovat, že indikované shody se týkají především ustálených citací profilující teoretické literatury, ustálených právních obrátů, citací zákonných ustanovení, judikatury apod., které z povahy věci musí být shodné. Na základě těchto kontrol tedy nelze učinit závěr, že by diplomant nepostupoval při tvorbě práce <i>lege artis</i>.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše a lze ji hodnotit jako zdařilou, ovšem s výjimkou nedotaženého rozdělení práce na dvě části (srov. již výše). Logická stavba odpovídá volbě komparativní metody jako hlavní metodě práce.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje, k poznámkovému aparátu a k práci s judikaturou srov. již výše. Vzhledem zaměření tématu na jeden institut je práce se zdroji odpovídající požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.

Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autor téma zvolené v názvu diplomové práce zpracoval co do podrobnosti způsobem odpovídajícím pracím tohoto druhu, k podrobnosti zpracování již výše. Lze tedy uzavřít, že autor zvolené téma zpracoval a vyčerpал dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů na jedné straně je pravděpodobně vyšší než na průměrné normostraně. Součástí práce nejsou grafy ani tabulky. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je standardní, některé jazykové a formální nedostatky již výše.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky – viz výše v rámci podrobného hodnocení.

6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě:

1) Na s. 7 (dole) a násl. se autor zabývá otázkou, zda stranou dědické smlouvy může být také právnická osoba. V rámci obhajoby se diplomant zaměří na zodpovězení otázky, zda stranou dědické smlouvy může být také svěřenský fond.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce, jak po stránce obsahové, tak i formální, splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň		Velmi dobře.

V Praze dne 29. 06. 2023

doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
vedoucí diplomové práce